

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут бізнесу, економіки та інформаційних технологій
Кафедра адміністративного менеджменту та проблем ринку

д.е.н., проф. Липинська О.А.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО
КУРСОВОЇ РОБОТИ
з дисципліни
«Комплексне проектування розвитку громад»

Одеса – 2019

Методичні вказівки до виконання курсової роботи Проект розвитку громади з дисципліни «Комплексне проектування розвитку громад» для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Укл.: О.А.Липинська – Одеса: ОНПУ, 2019. – 19 с.

У методичних вказівках до виконання розрахунково графічної роботи з дисципліни «Комплексне проектування розвитку громад» для студентів денної та заочної форми спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» за темою «Комплексне проектування розвитку громади (назва громади)» відображені цілі та задачі написання курсової роботи, дана характеристика структури роботи, порядок її виконання, загальні вимоги щодо її оформлення роботи.

Методичних вказівках до виконання розрахунково графічної роботи Проект розвитку громади з дисципліни «Комплексне проектування розвитку громад» розглянуто та затверджено на засіданні кафедри адміністративного менеджменту та проблем ринку Протокол № 9 від 07.03.2019 р.

ЗМІСТ

I. Загальні положення.....	4
II. Структура роботи.....	5
III. Оформлення курсової роботи	10
IV. Висновки.....	16
Список використаної літератури:	17

I. Загальні положення

Територіальні громади мають перетворитись із об'єкта управління на суб'єкт управління і самостійно забезпечувати свою спроможність. Територіальні громади нести будуть відповідальність за планування свого розвитку, за економічне майбутнє та добробут. Тому місцеві влади повинні розуміти особливості сучасного розвитку, володіти необхідними знаннями, інформацією, навичками та досвідом, щоб забезпечити більшу конкурентоспроможність своїх громад. Для реалізації цієї мети має бути певна економічна основа - комунальна власність і ресурси, які виступають факторами економічного зростання. Проблема їхньої нестачі або неефективного використання виступає однією з найсерйозніших перепон у забезпеченні економічного розвитку муніципальних утворень. За таких умов важливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, які б могли вирішувати питання ефективного управління економікою на місцевому рівні з урахування закономірностей формування й розвитку територій. Курсова робота містить: титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел, додатки (при необхідності).

Ресурси, що є у комунальній власності, належать до матеріальнофінансової основи місцевого самоврядування і управління ними здійснюється його органами у межах низки наданих законодавством повноважень. Зокрема, на органи місцевого самоврядування покладено забезпечення ефективного використання природних ресурсів шляхом попереднього розгляду відповідних планів, а також підготовка пропозицій щодо розміщення, спеціалізації та розвитку підприємств і організацій незалежно від форм власності, які опікуються цими питаннями на відповідній території. Важливо, що плата за використання природних ресурсів є також джерелом підвищення доходів місцевих бюджетів.

Титульний лист роботи оформляється відповідно до загальних умов і містить інформацію про місто, навчальний заклад та кафедру, де виконувалась робота, зазначення дисципліни, до якої відноситься курсова робота та її тема, хто виконував роботу, та інформація про наукового керівника.

Спроможність об'єднаних територіальних громад значною мірою визначається тим, наскільки результативно вони використовують ресурси, які є в їх розпорядженні та складають їх ресурсний потенціал. Ресурсний потенціал являє собою джерело і засіб їх відтворення, а також відіграє ключову роль у визначенні функцій, спрямованості та динаміки їх розвитку.

Створення умов для ефективного використання ресурсного потенціалу, усунення основних диспропорцій, застосування територіального маркетингу сприятиме максимальному наближенню послуг до населення, підвищенню спроможності територіальних громад та їх представницьких органів до вирішення питань місцевого значення власними силами.

II. Структура роботи.

Логіка дослідження відображена в структурі роботи, яка складається з вступу, основної частини, висновку, списку використаних джерел та літератури.

У вступі висвітлюється основні принципи комплексного проектування розвитку окремо розглядаємої громади.

Рациональне використання ресурсів вважається пріоритетом національних інтересів України. І цілком логічними є положення, що на сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності в суспільстві є нераціональне, виснажливе використання ресурсів як невідновлюваних, так і відновлюваних.

Для запобігання цим загрозам і створення безпечних умов життєдіяльності населення перед органами державної влади та органами місцевого самоврядування ставиться завдання підвищення ефективності використання ресурсів, формування збалансованої системи природокористування.

Перелік громад України надан <https://decentralization.gov.ua/gromada>

Основна частина складається з двох розділів

Перший розділ окреслює загальну характеристику розглядаємої громади, висвітлюючи її особливості та законодавство що регламентує її діяльність.

1. Опис громади (загальна інформація, склад громади, географічне розташування)
2. Висвітлення особливостей цієї громади (історії успіху).
3. Законодавство що регламентує діяльність розглядаємої громади.

Другий розділ висвітлює можливі перспективи розвитку окремо розглядаємої громади.

Можливі напрямки розробки програми.

Здійснення комплексних заходів із запровадженням енергозберігаючих технологій та раціонального використання наявних ресурсів у процесі ремонту та реконструкції будівель та споруд комунальної власності

1. Здійснення комплексу заходів із запобігання втрат тепла у будівлях та спорудах комунальної власності, у тому числі й шляхом утеплення цоколю, фасадів, підлоги, стелі та мансардних приміщень в установах і закладах, що належать територіальній громаді на правах комунальної власності.

2. Здійснення реконструкції та перепрофілювання будівель в разі наявності надмірних (незадіяних) площ та необхідності раціональнішого використання відповідних майнових об'єктів територіальної громади.

3. Переобладнання існуючих технічних систем з метою забезпечення переходу на альтернативне опалення комунальних установ та закладів через інсталяцію твердопаливних котлів, або використання електроенергії для нагріву теплоносія у години настання пільгових цінових режимів (у нічний час).

4. Придбання необхідного технічного обладнання та устаткування задля використання у опаленні бюджетних установ громади (а можливо й постачання тепла до багатоквартирного житлового фонду) місцевих паливних ресурсів: залишків деревини від санітарних чисток лісосмуг, парків, вулиць населених пунктів; відходів місцевих лісних та лісозаготівельних господарств, відходів місцевого сільгоспвиробництва (соломи, лушпайок соняшника) тощо.

5. Придбання необхідного технічного обладнання та устаткування задля використання у електропостачанні бюджетних установ громади енергії вітру та сонця.

Розбудова, реконструкція та оновлення дорожньовуличної інфраструктури

1. Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт доріг (комунальної власності) в адміністративних межах громади.

2. Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт дорожнього полотна у вуличній інфраструктурі населених пунктів.

3. Капітальний ремонт та реконструкція мостів в адміністративних межах громади, що належать до відання її представницького органу та перебувають на його балансі.

Благоустрій та безпека населених пунктів

1. Облаштування в адміністративних межах зелених зон, скверів та парків. Висадка зелених та вічнозелених насаджень уздовж доріг і вулиць населених пунктів громади. Облаштування газонів та елементів ландшафтного дизайну.

2. Облаштування у населених пунктах сільської місцевості тротуарів, насамперед уздовж доріг з інтенсивним транспортним рухом.

3. Облаштування в межах населених пунктів відокремлених смуг для руху велосипедистів (велодоріжок).

4. Оснащення вулично-пішохідної інфраструктури у населених пунктах розміткою, дорожніми знаками, світлофорами, вказниками, позначками, маркуванням, інформаційними стендами та іншими супутніми елементами задля забезпечення максимальної безпеки руху та підвищення привабливості вигляду населених пунктів.

5. Облаштування мостових переходів в межах населених пунктів, поліпшення їх зовнішнього вигляду.

6. Облаштування в межах населених пунктів пішохідних переходів на дорогах з інтенсивним транспортним рухом.

7. Реставрація пам'ятників і пам'яток історії та архітектури, що належать до комунальної власності територіальної громади.

8. Будівництво та реконструкція мереж освітлення у населених пунктах, насамперед уздовж ділянок доріг з інтенсивним транспортним рухом, а також у зонах з високими показниками вуличної злочинності.

9. Облаштування засобами відеоспостереження найбільш відвідуваних жителями установ, закладів та місць у інфраструктурі населених пунктів, забезпечення он-лайн трансляції найбільш важливих даних відеоспостереження до місцевого правоохоронного відділку чи відомчої охорони.

10. Облаштування постів автоматизованого контролю за параметрами навколишнього середовища (насамперед у місцевостях з потенційною небезпекою екологічного забруднення).

11. Підтримка функціональної спроможності комунальних пожежно-рятувальних підрозділів шляхом оновлення парку спецтехніки, забезпечення фахового вишколу персоналу та оснащення його пожежно-рятувальними засобами.

Облаштування комунальної інженерної інфраструктури та систем комунального господарства в громадах

1. Будівництво та реконструкція водопровідних мереж, облаштування необхідних супутніх елементів водопровідної інфраструктури.

2. Заміна насосних агрегатів та оптимізація підкачувальних потужностей у водопостачанні населених пунктів.

3. Оснащення насосного господарства у водопостачанні частотними перетворювачами та іншими сучасними технічними засобами для оптимізації тиску у мережах та скорочення обсягів енергоспоживання й непродуктивних втрат питної води.

4. Реконструкція та технічне переоснащення пунктів доочищення питної води хлором, перехід на безпечні технології доочищення питної води в межах населених пунктів.

5. Будівництво та реконструкція каналізаційних мереж, облаштування необхідних супутніх елементів інфраструктури водовідведення в межах населених пунктів.

6. Заміна насосних агрегатів та оптимізація підкачувальних потужностей у водовідведенні населених пунктів.

7. Будівництво та реконструкція каналізаційних колекторів на ділянках відведення стічних вод з населених пунктів громади до приймальних потужностей очисних споруд.

8. Технічне оновлення систем аерації у біологічній очистці стічних вод, перехід на енергозаощаджувальні технології аерації.

9. Технічне переоснащення та оптимізація насосних потужностей у біологічній очистці стічних вод.

10. Закупівля спеціальної техніки для комунальних потреб, зокрема сміттевозів та асенізаційних машин, техніки для подрібнення та пресування відходів деревини, сільського господарства й пластикових виробів.

11. Виготовлення проектів та облаштування полігонів для складування й переробки сміття. Облаштування екобезпечних виробничих майданчиків для депонації відходів, що не підлягають подальшій переробці.

12. Будівництво комунальних виробничих потужностей з переробки та знешкодження особливо небезпечних відходів.

13. Будівництво та реконструкція теплопостачальних мереж.

14. Реконструкція та технологічне оновлення виробничих об'єктів теплопостачального господарства, що належать до комунальної власності територіальної громади.

15. Здійснення комплексу організаційно-технічних заходів з оптимізації схеми забезпечення житлового фонду та комунальних установ теплом та гарячою

водою з метою скорочення обсягів споживання природного газу, мінімізації виробничих видатків і зменшення тарифів на відповідні послуги.

Розвиток сучасних форм управління комунальною інфраструктурою та забезпечення автоматизації виробничо-технологічних процесів у комунальному господарстві

1. Організація автоматизованого керування у вуличному освітленні.
2. Впровадження дистанційного управління виробничо-технологічними процесами у водопостачанні шляхом автоматизації керування насосним обладнанням та запірними пристроями на водогонах.
3. Впровадження корпоративних інформаційних систем у комунальному господарстві та організація он-лайн трансляції найбільш важливих параметрів технологічного процесу до інформаційної системи виконкому.
4. Впровадження електронних диспетчерських у підприємствах, що виробляють та виконують комунальні послуги.
5. Технічне переоснащення технологічних ділянок водопостачання та водовідведення привідними засувками з можливістю дистанційного керування технологічним процесом з електронної диспетчерської відповідного виробника (виконавця) послуг.

Розвиток матеріально-технічної бази сфери освіти, культури, охорони здоров'я та соціального забезпечення населення

1. Облаштування санвузлів та під'єднання до мереж централізованого водопостачання закладів освіти, культури, охорони здоров'я та соціального забезпечення територіальної громади.
2. Капітальний ремонт та матеріально-технічне переоснащення спортивних залів у комунальних закладах середньої освіти.
3. Облаштування на закріплених територіях комунальних навчальних закладів сучасних спортивних (для закладів середньої освіти) або дитячих (для дошкільної освіти) майданчиків.
4. Технічне переоснащення харчоблоків для приготування гарячої їжі та харчування учнів, пацієнтів лікарень та соціальних закладів.
5. Технічне переоснащення та модернізація систем опалення у відповідних комунальних закладах.
6. Технічне переоснащення спеціальних кабінетів (аудиторій) для вивчення іноземних мов у закладах освіти.
7. Облаштування на закріпленій території відповідних комунальних закладів газонів, клумб, зелених та вічнозелених насаджень, елементів ландшафтної архітектури, куточків живої природи у закритих приміщеннях (у навчальних закладах), відпочинкових зон (у медичних та соціальних закладах).
8. Забезпечення доступності послуг з освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення, зокрема шляхом організації системи транспортного обслуговування населення з віддалених населених пунктів (у тому числі й через відповідне поповнення парку комунального автотранспорту). Придбання автотехніки для оновлення парку швидкої допомоги.

Розробляється програма розвитку громади, яка описується за етапами роботи. За кожним етапом необхідно зробити розрахунки та навести приклади вирішення таких завдань за кордоном.

При розробці планів сталого місцевого розвитку слід опиратися на шість базових постулатів:

- 1 Економічний розвиток створюється бізнесом.
- 2.Робочі місця забезпечують добробут громади і впливають на зростання як індивідуальних доходів мешканців, так і на зростання сукупного суспільного продукту.
3. Місцева влада та громадські організації створюють умови для розвитку бізнесу.
4. Розвинута інфраструктура є головним елементом конкурентоспроможності громади.
5. Якісні послуги, що надаються місцевою владою громаді та бізнесу, є головним елементом конкурентних переваг.
6. Ефективне управління містом чи регіоном забезпечується системним менеджментом (планування, організація, мотивація, контроль), місцевими ресурсами, співпрацею зацікавлених осіб та тристороннім партнерством.

Обсяг роботи становить до 40 сторінок.

III. Оформлення курсової роботи

Загальні вимоги.

Загальний обсяг курсової роботи звичайно обмежується 35-40 сторінками печатного тексту на аркушах стандартного розміру. Список використаних літературних джерел і додатки, якими завершується написання курсової роботи, у зазначену кількість сторінок не включаються.

Вступна частина курсової роботи містить такі елементи: обкладинку; титульний лист; зміст; перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень та термінів. Курсова робота повинна мати чітко оформлений титульний лист, грамотно написаний відповідно до змісту роботи текст. Титульний лист оформлюється згідно установленої форми, що наведена в додатку Б та є першою сторінкою курсової роботи.

Зміст курсової роботи робиться у автоматичному режимі, розміщується з нової сторінки і включає всі розділи та підрозділи роботи. Основна частина курсової роботи має складатися з декількох питань. Суть курсової роботи викладають, розділяючи матеріал по розділах, кожний із яких повинен містити закінчену інформацію.

Висновки курсової роботи розміщуються безпосередньо після викладання суті роботи на новій сторінці. У них дається оцінка отриманих результатів дослідження, на основі яких можуть бути дані практичні рекомендації. Рекомендації повинні носити конкретний характер і бути цілком підтверджені проведенням дослідженням. Текст висновків та пропозицій може бути розділений на пункти.

Перелік літературних джерел, на які посилається в курсовій роботі, повинний наводитися наприкінці тексту роботи, починаючи з нової сторінки, а у відповідних місцях курсової роботи повинні бути посилання. Бібліографічний опис у переліку посилань наводять у послідовності нагадування в тексті курсової роботи. Порядкові номери описів у переліку є номерами посилань у тексті. Бібліографічний опис у переліку посилань може бути наведений і відповідно до чинних стандартів по бібліотечній та видавничій справі.

У додатках поміщають матеріал, який не може бути розміщений у курсовій роботі через великий обсяг або носить допоміжний характер. Курсова робота має бути зроблена на комп'ютері, з використанням шрифту тестового редактору Word (Times New Roman), розміру 14, з між строковим інтервалом 1.2. Текст друкується при дотриманні полів: зліва – 30 мм, справа – 15 мм, зверху та знизу – 20 мм.

Заголовки структурних елементів курсової роботи варто розташовувати в середині рядка і друкувати прописними буквами без крапки наприкінці. Інші заголовки варто починати з абзацного відступу рівного п'ятьом знакам. Переноси слів у заголовках не припускаються. Скорочення слів або словосполучень можливі тільки відповідно до чинних стандартів.

Цифровий матеріал, що характеризує один чи декілька показників за певний період часу краще оформляти у вигляді таблиць. З метою більшої наочності цифровий матеріал можна представити у вигляді чітко виконаних графіків, схем

та діаграм, що оформляються як рисунки і повинні мати під рисунками найменування та порядкову нумерацію, аналогічно таблицям.

При використанні перерахувань у тексті курсової роботи перед ними ставлять двокрапку, а перед кожною позицією перерахування слід ставити малу літеру алфавіту зі скобкою, або, не нумеруючи – дефіс. Для більш глибокої деталізації усередині першого рівня перерахувань варто використовувати арабські цифри зі скобкою.

Зміст

Зміст встановлюється у автоматичному режимі. Через «посилання», а потім «зміст».

Нумерація

Сторінки варто нумерувати арабськими цифрами, дотримуючи наскрізної нумерації по всьому тексту курсової роботи. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки наприкінці.

Титульний лист включають у загальну нумерацію сторінок. Номер сторінки на титульному листі не проставляють. Ілюстрації та таблиці, розташовані на окремих сторінках, включають у загальну нумерацію сторінок роботи.

Розділи, підрозділи, пункти та підпункти курсової роботи варто нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах курсової роботи та позначатися цифрами 1, 2, 3 і т.д. Підрозділи нумеруються в межах розділу арабськими цифрами розділеними крапкою, наприклад, 1.1, 1.2, 1.3 тощо.

Структурні елементи курсової роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ І», «РОЗДІЛ ІІ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ» не нумеруються, а їх найменування служать заголовком відповідних структурних елементів.

Ілюстрації

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) варто розташовувати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються вперше або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути надані посилання.

Ілюстрації курсової роботи можуть мати назву, яку поміщають під ілюстрацією. При необхідності під ілюстрацією розміщують пояснюючі дані (підписуночний текст). Ілюстрація позначається словом «Рисунок – », що поміщають разом з назвою ілюстрації після пояснювальних даних, наприклад, «Рисунок 2.1 – Схема розміщення».

Ілюстрації варто нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу курсової роботи, за винятком ілюстрацій, що приводяться в додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації курсової роботи, розділених крапкою, наприклад, 1.2 – другий рисунок першого розділу роботи.

Таблиці

Таблицю в курсовій роботі варто розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці роботи. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті курсової роботи. Нумеруються таблиці арабськими цифрами в межах розділу за винятком таблиць, наведених у додатках.

Таблиця: номер і назва розміщуються в лівому куті листа перед назвою таблиці, при цьому нумерація сторінок аналогічна нумерації рисунків, наприклад, Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу курсової роботи. Нумерація таблиць та їх оформлення приведені на рис. 1.

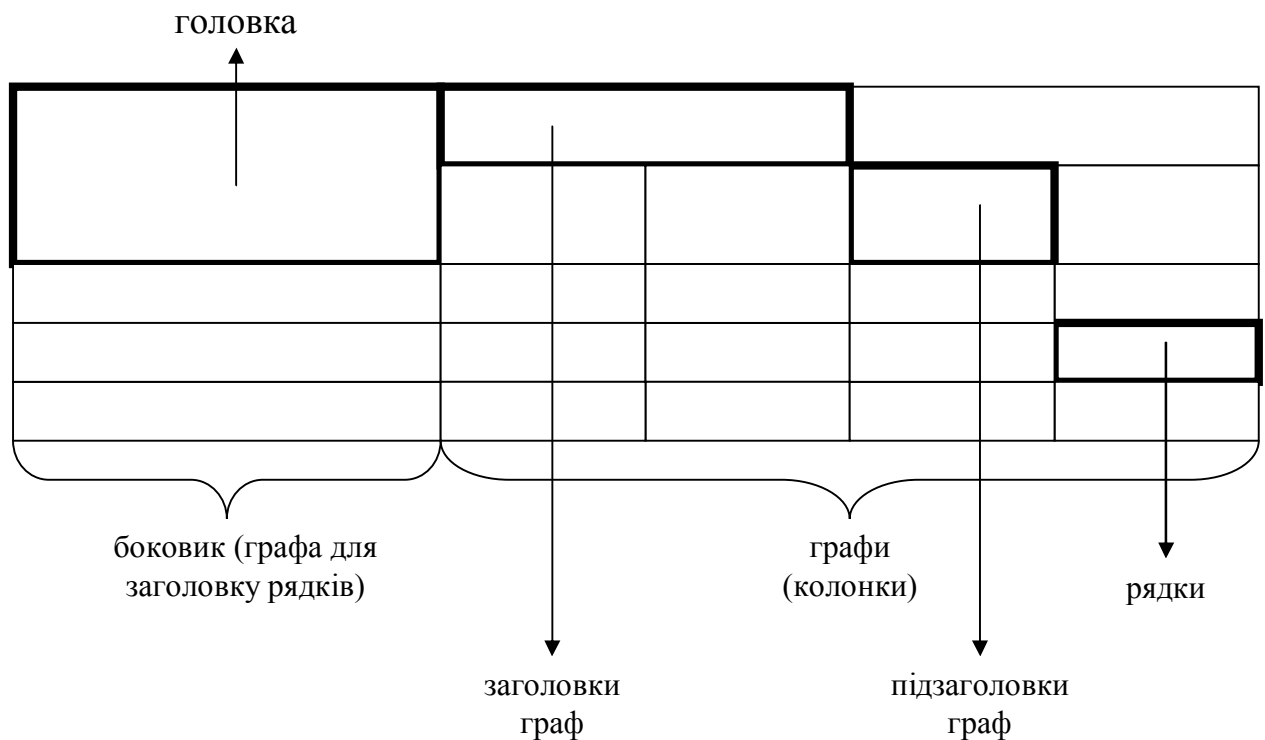

Рисунок 1.1 – Вимоги до оформлення таблиць в курсовій роботі

Назва таблиці повинна бути стисла та відбивати змісту таблиці в курсовій роботі. Якщо рядки або графи виходять за формат сторінки, таблицю поділяють на частини, розташовуючи одну частину під іншою або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку роботи. Назву та номер таблиці вказують один раз над першою частиною таблиці, а над перенесеною частиною пишуть: «Продовження таблиці» із вказівкою номера таблиці.

Заголовки граф таблиці пишуться з прописної букви, а підзаголовки – з рядкових, якщо вони складають одне речення з заголовком граф. Наприкінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф в курсовій роботі вказують в однині.

Дані таблиці повинні мати одиниці виміру, що можуть наводитися поруч із

показниками або виділятися в окрему колонку. При однаковій розмірності всіх показників, що наводяться в таблиці, одиниці виміру можуть виноситися в заголовок таблиці через кому або вказуватися справа над таблицею. Якщо по окремих показниках відсутні дані, то в таблиці ставиться прочерк, а дрібні числа варто вказувати з однаковим числом знаків після коми.

Пояснення до окремих даних, наведених у тексті чи таблицях, допускається оформляти виносками. Виноски позначають надрядковими знаками у вигляді арабських цифр з дужкою. Знаки виноски ставлять безпосередньо після того слова, числа, символу, речення, до якого дається пояснення та перед текстом пояснення. Нумерація виносок – окрема для кожної сторінки. Текст виноски поміщають під таблицею або наприкінці сторінки, відокремлюють від таблиці і тексту лінією довжиною 30-40 мм, проведеною в лівій частині сторінки.

Таблиці основних даних варто розміщати в логічній послідовності в тексті курсової роботи, а допоміжні дані та розрахунки, що не мають методичної цінності можна виносити в додаток до неї.

Формули та рівняння

Формули й рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому, вони згадуються, посередині сторінки. Вище та нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка. Формули повинні бути вписані за допомогою редактора формул Microsoft Equation, їх варто нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу роботи.

Номер формули та рівняння складається з номера розділу й порядкового номера формули або рівняння, розділених крапкою, наприклад, Формула (1.3) - третя формула першого розділу курсової роботи. Номер формули та рівняння вказують на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень-символів і числових коефіцієнтів, що входять у формулу чи рівняння, варто наводити безпосередньо під формулою в тій же послідовності, у якій вони дані в формулі та рівнянні. Пояснення значення кожного символу і числового коефіцієнта варто давати з нового рядка курсової роботи. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Посилання на джерела та цитування

Посилання в тексті курсової роботи на джерела варто вказувати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у роботі [5] ...». При цьому оформлення посилання повинно відповідати її бібліографічному опису переліком посилань зі вказівкою номеру.

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, рівняння, додатки вказують їх номери. При посиланнях варто писати «... у розділі 2 ...», «... на рис. 1.3 ...», «... у табл. 2.2 ...», «... за формулою 2.1 ...», «... у додатку Б...» і т.д.

Цитати треба передавати точно із збереженням усіх особливостей першоджерела. Наприклад, цитата в тексті: «... понад 50 % готової продукції підприємство експортує в різні країни світу [2]».

Список літературних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел та розміщується після висновків в курсовій роботі.

Список використаних джерел встановлюється в автоматичному режимі. Через «посилання», а потім «Список джерел».

Список використаних джерел складається в порядку надання посилань у тексті з дотриманням стандартних вимог до бібліографічного опису. Список використаних джерел складається в автоматичному режимі через функцію у посиланні. Приклад оформлення літературних джерел:

- нормативно-правові акти (закони, накази, постанови, укази):

1. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» № 2664-III від 12.07.2001 [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – Оф. вид. від 2002, № 1, ст. 1, станом на 01.01.2017. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>. – Доступно на 10.04.2017. – Назва з екрана.

2. Постанова «Про Концепцію функціонування та розвитку фондового ринку в Україні» № 342/95-ВР від 22.09.1995 року [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – Оф.вид. від 1995, № 33, ст. 257. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/342/95-вр>. – Доступно на 10.06.2017. – Назва з екрана.

- монографія:

1 Асиметрія ринків транспортних послуг: теоретичні основи визначення та управління: монографія / Липинська О.А, Котлубай О.М. та ін. – – Одеса: ІПРЕЕД НАНУ, 2018.- 266с

- навчальний посібник та підручник:

1. Нижник Н.Р. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку): [навч. посіб.] / Н.Р. Нижник, Г.Р. Ситник, В.Т. Білоус; [за ред. Н.Р. Нижника]. – К.: Преса України, 2000. – 304 с.

- наукова стаття:

1. Липинська О. А Методичні основи формування інституціонального забезпечення розвитку морського судноплавства / Липинська О. А., Познанська. І. В. // Scientific Journal «ScienceRise»: Економічні науки №1(42)2018. – С.11-15.

- теза доповіді:

1. Липинська О.А Ринки морської галузі: стан і тенденції / О.А. Липинська, Д.Ю. Д.Ю.Ярмолівч // матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики», 2018 – С.183-185.

- електронний ресурс:

1. Липинська О.А. Теоретичні аспекти формування тарифів у портової діяльності / О.А. Липинська // Ефективна економіка.-2012.-№7.-Режим доступу до журналу: http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?nomer_data=8&year_data=2012

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики країни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Додатки

Додатки варто оформляти як продовження курсової роботи в порядку появи на них посилань. Додаток повинен мати заголовок, написаний угорі симетрично щодо тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком повинно бути написане слово «Додаток» і прописна буква, що позначає додаток. Для позначення використовуються послідовно букви українського алфавіту, за винятком Е, З, І, Ї, И, О, Ч, Ь.

Додатки в курсовій роботі повинні мати загальну з роботою наскрізну нумерацію сторінок. Формули та таблиці, наявні в додатку, варто нумерувати в межах кожного додатка, наприклад, рисунок Г.2, що означає другий рисунок додатка Г.

IV. Висновки

В ході розробки комплексного проектування розвитку громади стратегія розвитку видів діяльності спрямована на зростання продажів територіального продукту за рахунок поліпшення або розробки нових територіальних продуктів, що може бути забезпечено за рахунок

Слід підтримувати створення громадських некомерційних організацій, наприклад, діяльність асоціації фермерів певної території може бути спрямована на вироблення та узгодження інструментів і механізмів підтримки фермерських господарств органами місцевого самоврядування.

Появи у територіального продукту нових характеристик, наприклад, вільна земля, як один з ресурсів, може бути поліпшена шляхом прокладки інженерних комунікацій і запропонована в новій якості – як місце індивідуальної забудови.

Підвищення ряду соціально-значущих характеристик територіального продукту, наприклад, зростання екологічної та санітарної безпеки, безпеки проживання і ведення діяльності можуть привести до припливу мігрантів.

Пропозиції нових видів природних, соціальних, технологічних ресурсів в рамках територіального продукту, наприклад, на території, з ініціативи територіальних органів місцевого самоврядування, активно проводилась робота з пошуку природних ресурсів, зібрано інформацію про обсяги покладів і можливості промислової розробки родовища.

Пропозиції нових видів публічних послуг (суспільних благ), що надаються органами місцевого самоврядування, при придбанні та використанні територіального продукту, наприклад, частину витрат з перепідготовки персоналу бере на себе місцевий бюджет, а підприємець одержує цю послугу безкоштовно. аналізуються

Список використаної літератури:

1. Богун К. В. Алгоритм створення і реалізації програми маркетингу і брендингу міста / К. В. Богун / Экономика и управление. – 2013. – №2. – С. 40-45.
2. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади. Практичний посібник / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук]. – К., 2017. – 108 с.
3. Визгалов Д. В. Брендинг города / Д. В. Визгалов. – М. : Фонд «Институт экономики города», 2011. – 160 с.
4. Ткачук А. Ф. Внутрішні та зовнішні ресурси для розвитку громади або Чому брак грошей не є первинною проблемою громади? (навчальний модуль) / Анатолій Ткачук, Маркіян Дацишин. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 152 с.
5. Дерун Т. М. Практичний посібник з питань формування спроможних територіальних громад / Т. М. Дерун. – К. : АМУ, 2015. – 40 с.
6. Децентралізація. Місцеві бюджети 159 об'єднаних територіальних громад : фін.-аналіт. матеріали / Каб. Міністрів України, М-во регіон. розвитку, буд-ва та ЖКГ України ; підгот. Я. М. Казюк ; консультац. підтримка Я. Джийкіч. – [Київ : б. в.], 2016. – 190 с.
7. Джерела та механізми фінансування місцевого економічного розвитку. Навчальний посібник. / Авт. кол. : В. Мамонова, Н. Балдич, Н. Гринчук, Л. Чорній, К. Рубановський, М. Борода. – К. : Центр громадської експертизи. Проект «Місцевий економічний розвиток міст України», 2013. – 176 с.
8. Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади / За заг. ред. доктора наук з державного управління, 106 професора, Заслуженого юриста України В.М. Олуйко – К. : Ваіте, 2017. – 432 с.
9. Кислицына В. В. Маркетинг: Учебник / В. В. Кислицына [Электронный ресурс]. – М. : ИД ФОРУМ: ИНФРА-М, 2012. – 464 с. – Режим доступа. <http://znanium.com/bookread.php?book=249843>.
10. Котенко Я. Локальна ідентичність як умова розвитку об'єднаних територіальних громад (навчальний модуль) / Ярослав Котенко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 44 с.
11. Крамер А. 10 примеров успешного ребрендинга городов [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://m.forbes.ru/article.php?id=188010>
12. Куйбіда В. С. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід [Текст] / В. С. Куйбіда, Ю. М. Білоконь. – К. : Логос, 2009. – 108 с. – ISBN 978-966-171-138-8.
13. Мартин А. Г. Регулювання ринку земель в Україні : монографія / А. Г. Мартин. – К. : Аграр Медіа Груп, 2011. – 254 с.
14. Механізми управління земельними відносинами в контексті забезпечення сталого розвитку / Ш. І. Ібатуллін, О. В. Степенко, О. В. Сакаль [та ін.]. – К. : Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. – 52 с.

14. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні / А. М. Мірошніченко. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2010. – 270 с.
 15. Муніципальні фінанси: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. – Тернопіль : Астон, 2015. – 360 с.
 16. Наталенко Н. В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади (навчальний модуль) / Н. В. Наталенко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 72 с.
 17. Об'єднання громад: від ініціативи до ефективної діяльності. / Упорядник: Богдан Зелений. – Львів, 2016. – 288 с.
 18. Осадчук С. В. Бюджетна децентралізація: стан і перспективи / С. В. Осадчук [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2008-3/doc/3/15.pdf>
 19. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері: метод. рек. для органів влади та недерж. орг.-цій. / Авт. кол. : В. В. Белявцева, А. І. Гнатенко, О. С. Зінченко та ін.; за заг. ред. О. В. Кулініча. – Харків : Золоті сторінки, 2017. – 149 с.
 20. Основи регіонального управління в Україні [Текст] : підручник // авт.-упоряд.: В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, «Фенікс», 2012. – 576 с. – ISBN 978–966–619–310–3.
 21. Планування соціально-економічного розвитку територій України [Текст] : навч. пос./ авт.-упор. О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк, В. В. Юзефович [та ін.]; за ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, «Фенікс», 2011. – 206 с. – ISBN 979–966–651–520–2.
 22. Прогнозування розвитку територій. Бюджетне прогнозування : навч. посіб. / В. В. Мамонова [та ін.] ; за заг. наук. ред. М. М. Білинської. – К. : НАДУ, 2014. – 200 с.
 23. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні : монографія / за наук. ред. В. С. Загорського. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. – 238 с.
 24. Регулювання земельних відносин у сучасному місті : монографія / [Ю. Ф. Дехтяренко, О. І. Драпиковський, І. Б. Іванова] ; за ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2009. – 156 с.
 25. Ткачук А. Ф. Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад / А. Ткачук, Н. Наталенко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 76 с.
 26. Черевко А. І. Роль територіального маркетингу у зрівноваженому розвитку сільських територій / А. І. Черевко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vldau/APK/2010_2/files%5C10gidort.pdf.
- Нормативно-правові документи
27. Про регулювання містобудівної діяльності [Текст] : закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI / Відомості Верховної Ради України – 2011 р. – № 34 – Ст. 343.

28. Земельний кодекс України : прийнятий 25 жовт. 2001 р. № 2768-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.

29. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – <http://zakon0.rada.gov.ua> 34. Податковий кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 03 лютого 2013 р. №2755-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

30. Про Державний бюджет України на 2017 рік : Закон України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

31. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-VIII>.

32. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження 108 Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

33. Про схвалення Концепції створення інтегрованої інформаційноаналітичної системи «Прозорий бюджет»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 р. № 92-р // Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://zakon2.rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси (рекомендовані сайти)

34. Офіційні сайти обласних державних адміністрацій. 4

35. Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

36. Офіційний сайт Міністерства регіональної політики, будівництва та житлово-комунального господарства України – Режим доступу: <http://minregion.gov.ua>.